

یادداشتی به قلم؛ اعظم موسوی

برای روز خوب ادبیات کودک و نوجوان

اعظم موسوی، فعال حوزه ادبیات کودک و نوجوان یادداشتی با عنوان برای روز خوب ادبیات کودک و نوجوان، نوشت.

به گزارش گروه فرهنگ، هنر و رسانه پایگاه خبری گفتمان فارس، «اعظم موسوی» فعال حوزه ادبیات کودک و نوجوان در یادداشتی به عنوان «برای روز خوب ادبیات کودک و نوجوان» آورده است؛

به نام خدای خوب بچه‌های خوب

سخنم را با یادی از پیرمرد کودکی‌هایم آغاز می‌کنم:

مهدی آذربیدی را مردم با مجموعه کتاب «قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب می‌شناسند»؛ من هم.

کودک که بودم مجموعه کتاب «قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب» را خواندم. جلد‌های ساده رنگی با صورتک‌های زیبایی که روی آن کشیده شده بود، عجیب در خاطرم ماند.

خواندن کتاب‌های آذربیدی آن قدر برایم شیرین است که اگر لذتی از دوران بچگی در خاطرم مانده باشد هم مربوط می‌شود به همین قصه‌های شیرینی که به زبان آذربیدی روایت ماندگاری شد و در خاطرم ماند تا بعدها همان‌ها را برای بچه‌های مردم و فرزند خودم قصه‌گویی کنم و حلاوتش را به کام پر از تکنولوژی و فضای مجازی و کتاب‌های الکترونیکی کودکان امروز هم بچشانم.

دیوارهای گاه‌گلی محله‌های قدیمی یزد هنوز هم صدای پای عابری را می‌شنوند که قصه‌های گلستان و ملستان و مثنوی معنوی و عطار را روایت کرد و توانست درست زمانی که خوراک فرهنگی مناسبی برای مطالعه کودکانمان وجود نداشت قصه‌هایی را رقم بزند که تا همیشه بر تارک تاریخ ادبیات کودک و نوجوان بدرخشد.

زندگی غریبانه بابای ادبیات کودک و نوجوان ایران در لابه‌لای سطور کتاب‌های درخشانش خودنمایی می‌کند و چقدر خوب که هنوز هم کتابخانه‌های بسیاری از خانه‌های ایرانیان به آثارش مزین است و اندیشه‌ها مان هنوز در پی آموختن است از دل قصه‌های پیر یزدی.

پیرمرد قصه‌گوی کودکی من رفت تا یک دنیا قصه گفته و ناگفته را هم با خودش ببرد، تا کودکانمان حسرت نداشتنش را بکشند و قلم چشم انتظار سرانگشتان گرمش باشد.

آقای قصه‌های خوب رفت تا در قصه‌های خوب ماندگار شود و بچه‌های خوب زمزمه‌اش کنند.

روز ملی «ادبیات کودک و نوجوان» متعلق است به هجدهمین روز از تیر در تقویم ملی کشور عزیزمان ایران.

هر چند در نام‌گذاری این روز حرف‌ها و حدیث‌هایی هم هست و بعضی نام‌گذاری روز درگذشت مهدی آذربیدی که هر چه قصه خوب بود را برای بچه‌های خوب نوشت، شاید کج‌سلیقگی می‌دانند و معتقدند، می‌شد روز میلادش را با نام روز ادبیات کودک و نوجوان پیوند زد؛ اما فارغ از این آشوب‌ها، روز ادبیات کودک و نوجوان، فرصت مناسبی است برای آشتی دادن کودکان و نوجوانان و حتی خانواده‌هایشان با کتاب و کتاب‌خوانی که جای خالی آن در زندگی همگیمان در هر سن و سالی محسوس است.

به رسمیت شناختن کودک به عنوان یک هویت مستقل و روزگار کودکی به عنوان دوره‌ای ویژه از زندگی، پیدایش ادبیات کودک را ناگزیر می‌کند.

این روز همچنین بهانه‌ای است تا بدانیم کودک و شناخت او، از جمله موضوعات مهمی است که اگر چه دیر اما به صورت جدی مورد توجه اندیشمندان تعلیم و تربیت قرار گرفته و دنیای کودک را جدای از سایر امور انسانی به تماشا و بررسی نشسته‌اند و از سر همین توجه است که در دنیا پیش‌تر و در ایران حداقل در سال‌های اخیر، ادبیات کودک به صورت رسمی و دانشگاهی، جایگاه یافته و مورد اقبال قرار گرفته است.

به سبب شناخت از همین دنیای به ظاهر ساده‌ی کودکی است که اندیشمندان و روانشناسان دریافته‌اند که پایه بسیاری از تفکرات، رفتارها، انتخاب‌ها و علاقه‌مندی‌ها در همین دوران کودکی نهاده و محکم می‌شود و آنچه کودک در ایام کودکی می‌آموزد تا سال‌ها و شاید همیشه در خاطرش می‌ماند و بر رفتارش اثر می‌گذارد و همین بس، تا در انتخاب کتب مناسب برای کودک در سنین ابتدایی یادگیری او دقت نظر ویژه شود و در روزی که نام ادبیات کودک و نوجوان گرفته، تلاش کرد تا کتاب و کتاب‌خوانی جایش را در بین کودک و نوجوان باز کند.

با توجه به این نکته مهم که در دنیای بی‌سر و سامان نشر و سودجویی، برخی به بهانه چاپ کتاب کودک، هر محتوایی را به خورد کودکانمان ندهند که

این مهم، حساسیت و دقت بیشتر خانواده‌ها و اولیای تربیتی را می‌طلبد.

از میان علوم و هنرهای مختلف، ادبیات بی‌تردید نقش مؤثری را در آفرینش تفکر صحیح، پرورش فکر و اندیشه و رشد منطقی و عاطفی کودک دارد.

بر این باورم که نویسنده باید ارتباط تنگاتنگی با کودک و تصورات او داشته باشد و آن چه را از کودکی خود متصور است ننویسد؛ باید ساعت‌ها پای حرف‌های کودکان بنشیند و با آن‌ها بچه‌گی کند با این باور که ادبیات کودک برای خود هویت جدا دارد.

«مخاطب، پدیده‌ای با ویژگی ثابت و دایمی در همه‌ی مکان‌ها و زمان‌ها نیست و مخاطب‌شناسی به صورت یک بار برای همیشه، امکان پذیر نیست. بلکه باید به صورت مداوم انجام گیرد. (سیدآبادی، علی‌اصغر، ادبیات کودکان متوسط)

یادمان باشد مخاطب‌شناسی، مؤلفه‌ای مهم برای موفقیت فعالان ادبیات کودک و نوجوان است. آن‌هم مخاطبی که در برهه‌های زمانی مختلف، ویژگی‌های متفاوتی دارد و پیچیدن یک نسخه برای همه‌ی آنها به صورت یکسان و به کار بردن آن بدون تغییر در سال‌های متمادی، ما را از هدف دور می‌کند.

می‌توان گفت که ادبیات کودک، بدیع‌ترین و شگفت‌ترین شیوه و ابزار آموزشی است که به رشد و پیشرفت خیال، فکر و اندیشه و اندیشه‌ورزی در کودکان کمک می‌کند. به مدد داستان‌گویی و داستان‌نویسی است که کودک در فرایند یادگیری، دنیای تازه‌ای را کشف و تجربه می‌کند. حال این داستان‌گویی می‌تواند توسط بزرگ‌سال برای کودک باشد و یا خود کودک، محور گفتن و نوشتن قرار بگیرد که خاصه در این حالت است که نقش بزرگ داستان‌ها و هم شعر، در پرورش و ظهور استعدادهای ذاتی کودکان پدیدار خواهد شد.

امید است که ادبیات کودک بیشتر از قبل در کشور ما به ظهور برسد تا دنیای پر رمز و راز و خیال‌انگیز کودکان با دنیای ژرف ادبیات پیوندی دیگرباره و دیگرگونه بخورد و در این میان شاهد کودکانی خلاق باشیم.

اعظم موسوی &ndash فعال حوزه ادبیات کودک و نوجوان